

סדרת 723467

אוצר החכמה

דברי זכרון
מבני המשפחה

אביו, הרב יוסף מלר שליט"א

פר' בשלח שירת אז ישיר תשע"ד

ערב מלאות י"ב חודש לפטירת בנו אהובינו יהונתן ז"ל.

נאמר בפרשה: "ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים וכו' כי אמר אלוקים פן ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה". ועוד כתוב: "ויסב אלוקים את העם דרך המדבר ים סוף וכו'", ^{אוצר החכמה} ופירושו, שאנשים שהיו עבדים צריכים הסתגלות איטית עקב בצד אגודל כדי לנהל עצמם כבני חורין.

[אָה"ח 1234567]

כהתנהגות האדם בעניני הגשמיות כן הוא בעניני הרוחניות, - "אדם עיר פרא יולד", וכדי לעבוד על התנהגותו ומידותיו זקוק הוא לעבודה, אלא שהעבודה צריכה להיות איטית ובטוחה ואז הוא בבחינת "הולך" היינו שהוא מתקדם ועולה מעלה מעלה ברוחניות, והופך גם את מידותיו לרוחניות, וכ"ז ע"פ דרכו".

יוני ז"ל, מאז היותו צעיר לימים, היה כולו עם מרץ נעורים - קופץ, מטפס, רץ ובוועט, אבל בשעות הלימודים בכיתה וכן בגן בשעות הריכוז, היה שקט ומקשיב ולומד במרץ, ומשתדל לקלוט ולהפנים את מה שלמד. לקרוא ספרים, סיפורים וכו', הוא לא אהב, אבל ללמוד חומש ומשניות וגמ', שם היה שוקד ולומד.

הוא היה מציב לו מטרה בלימוד מסוים ושאל ופעל ועשה כדי שישגי את המטרה הזאת. כדוגמה אציין, כי בילדותו היו ילדים נבחנים במשניות בע"פ בשבת בביה"כ 'הפרושים' בשכונה, והוא היה לומד בע"פ פרק משניות ולפעמים גם שני פרקי משניות, והולך להיבחן.

כשהא החליט שהוא רוצה לשיר בביה"כ שלנו "מחנה ישראל" את שיר הכבוד - אנעים זמירות, הוא למד ושינן וניגש לשיר בהרבה שבתות בקולו הנעים והיפה, עד הגיעו לגיל בר מצווה. כשרצה ללמוד שיר או ניגון מסוים, למד ושינן וביקש שנשיר שוב עד שהיה נראה לו שלמד את זה ואז היה שר ומלווה אותנו בקול שני.

גם כשגמר ללמוד בת"ת לויכטר ונכנס ללמוד בישיבה הקטנה "מעוז חיל", שם לו כמטרה ללמוד ולהתעלות, לשיר ולשמת. נדמה שלא היה אחד בישיבה הנ"ל שלא הכיר אותו.

גם כשנכנס ללמוד בישיבת חברון-גבעת מרדכי ושם מספר התלמידים בשיעור א' כמספר התלמידים בכל ישיבת מעוז חיל, וכיחיד מול שיעור כה גדול, התאמץ והתאמץ וישב ולמד והקשיב בשיעורי הרמי"ם, והשתדל גם לכתוב את שיעוריהם, עד שהוא הרגיש לאט לאט שהוא מתחיל להתאקלם ולהתבסס.

את הקשיים האלה הוא לא שכת, על כן כשנכנסו בחורים צעירים ממנו לישיבה או כשבאו בחורים תושבי חוץ מצרפת וכדו', הוא נשא אותם על ליבו, התבונן בקשיים שלהם שהיו זכורים

לו ממנו עצמו, נגש אליהם ואמר להם - אני יודע כמה קשה לכם, הרי עברתי את זה בעצמי, ברצוני לעזור לכם כדי שלא תעברו את מה שאני עברתי.

הוא היה יושב בחלק מהסדרים באיזור שיושבים הבחורים הצעירים וזה לא הפריע לו, אלא להיפך, היה מקרב אותם ומשוחח איתם בחיכוך הגדול וברוחב ליבו הן במילי דעלמא והן בלימוד.

נוהג היה ללמוד בקול רם בנעימה ובניגון הן בזמן הלימודים בישיבה, בסדרים ובבין הסדרים, וכשהיה הביהמ"ד ריק בחלקו היה קולו נשמע למרחוק, בכך היה הוא סמל ודוגמה לבחורים הצעירים שהיו מתבוננים בו בלימודו ובאורחותיו, ועתה אף הם מקוננים כי הוא חסר להם, חסר להם הניגון שהיו שומעים כשהיה יושב ולומד, חסרה להם דמותו האצילית, המחייכת והשמחה, כך היה גם בין הזמנים או בשבתות כשהגיע לבית והיה לומד בבתי כנסת שונים בפניות קבועות והיו אנשים נהנים לשמוע אותו לומד בניגון בקול רם שעות על גבי שעות, לא פעם היו פוגשים אותו בשבת כשהלכתי אחר הצהרים להתפלל, והיו אומרים לי איזה עונג היה לי לשמוע את יוני לומד בקול רם ובניגון.

על שקידתו בלימוד שעות רבות עבד כל הזמן. כל פעם הוסיף והוסיף עד שהיה מסוגל ללמוד ברצף כחמש שש שעות ואף יותר.

אח"כ 1234567

כשלמד פעם עם בחור מסוים והלה ביקש אחרי כשעה לקום ולסדר משהו, אמר לו יוני - אני מנסיון אומר לך, שהכל הוא עצת היצר, תשב ותלמד ואז תראה שאתה לא צריך פתאום לשתות או לעשות פעולה זו או אחרת.

לא פלא הוא, שהיה מסוגל ללמוד גם בין הסדרים ובלילות עד השעות המאוחרות של הלילה. גם בנסיעות לחתונות ואפי' נסיעות משפחתיות בבין הזמנים לסבא ולסבתא בחיפה או לאחיותיו היה יושב מאחור בתנוחה מסוימת של חצי שכיבה, מכשיר נגן באוזניו וגמ' בידו, ולומד בשקט, לפעמים נרדם מעט, מתעורר, ושוב לומד.

כך גם היה בבית לומד על מטתו בתנוחה של כמעט שכיבה, נגן באוזניו, והוגה ולומד בשקט. כשנשאל פעם ע"י אחיו כיצד מסוגל ללמוד עם נגן והאם זה לא מפריע לו, השיב שאינו שם לב למנגינות עצמם, אלא שהמנגינות נותנות לו השראה בלימוד.

נוהג היה יוני ז"ל בשבתות שהיינו נוסעים לחיפה להורים, לזמר ולהתחזן הרבה ולשיר יחד עם הסבא שירי שבת וניגונים, ולאחמ"כ היה לוקח מפתח ואומר שהוא הולך ל'ויזניץ'. לתומינו חשבנו שהוא הולך לטיש של הרב'ה כדי לראות ולשמוע שירים וניגונים, אך למחרת כששאלנו אותו איך היה שם ענה שהיו שירים וניגונים, כששאלנו אותו האם ראה משהו ענה שלא, על כן שאלנו אותו, א"כ למה הולך לשם, יוני לא ענה. בימי השבעה עליו כשסופר לנו על לימודו בליל שבת במשך של כחמש ושש שעות, תמהתי על כך, שאם כן מדוע הלך ל'ויזניץ', ואם לא נדחף שם ולא ראה מאומה, אם כן לכאורה בזבז את זמנו לריק, ואם כן איך זה מסתדר עם הסיפורים עליו על שעות הלימוד הרבות שלו בליל שבת. באחד הימים הגיע בחור לנחם (הבח' א. ש.), ותוך כדי סיפורים

עליו, סיפר שהיה פוגש אותו בחיפה בליל שבת ב'ויזניץ' כשהוא יושב מול הטיש בפינה עם גמ' ולומד. לשאלתו מדוע טרח והגיע עד שם והרי ישנם עוד בתי מדרשות קרובים יותר, השיב שהניגונים נותנים לו השראה בלימוד. לנו כשנשאל, לא ענה. כי כך היתה דרכו, לגלות טפח ולכסות הרבה יותר.

אף פעם הוא לא סיפר על התמדתו ושעות לימודו הרבות, לא התרברב ולא החזיק מעצמו, אלא לפעמים היה אומר שאינו יכול לנסוע או לבקר, משום שיש לו הרבה ללמוד ולחזור למבחנים, לפעמים גם כשנסע היה נעלם לכמה שעות ואח"כ חוזר כאילו לא קרה דבר, לא דיבר ולא סיפר.

הצניע את לימודו עד כמה שהיה יכול, ולכן לפעמים ישב בפינות שונות והגה בלימודו.

בין הסדרים למד בספר הכוזרי, ובספר שמירת הלשון ונ"ך. אבל לא עשה מזה אף פעם ענין, כך פיתח מחשבתו וחשיבתו בדברים העומדים ברומו של עולם בישוב הדעת ובצניעות מבלי להבליט את עצמו. גם כששוחח עם בחור חרד"ל מהבנין על תורה וצבא, נהג לומר - "תן לי לחשוב ולהתיעץ", ורק אח"כ ענה תשובה. מה הפלא כשאותו בחור כששמע על פטירתו של יוני הצטער מאוד ובכה.

יוני ז"ל השתדל לקיים בעצמו את הנאמר "בכל לבבך" - בשני יצרך, כשהוא משתמש בעודף המרץ שלו מלבד לשקיעות בלימוד, ג"כ לעזרה לזולת בכל דרך אפשרית, בחכמה וצניעות.

היכן שהיה יכול לעזור לפעול ולעשות, עשה בכל ליבו ונפשו, כי זה כבר נהפך לחלק ממהותו ונפשו, כי זה היה התוצאה של עבודתו היום-יומית על עצמו, עד כי הוא בעצמו לא הרגיש בכך שעושה מעשה מיוחד.

זמנו היה מחושב, אך עבור השני כבר מצא את הזמן והצורה כיצד לעזור לו מבלי שהלה ירגיש שהוא טורח עבורו, הוא ביטל את היש שבו, והעיקר שהשני ירגיש בנוח. אם טוב לשני אז גם לו טוב. השני אף פעם לא מפריע לו, כי ליוני היה תמיד טוב.

נוהג היה יוני ז"ל לישון כשכרית מראשותיו, ושתי כריות על ראשו. ולא ידענו מדוע הוא נוהג מנהג משונה זה, אך בשבעה סופר לנו ע"י הבחורים שכשהיה מגיע לחדרו בשעות הלילה המאוחרות, והיו בחדרו בחורים שישבו ודיברו, היה פונה עליהם ואומר להם - תמשיכו לשהות כאן ולדבר, לי זה לא מפריע. פנה למיטתו והתכסה בכריות מעל לראשו ונרדם, כי כשלשני טוב, אז גם ליוני טוב.

יוני ז"ל השתדל לתת עינו וליבו בצרתו של הזולת. כשפגש בחור והיה נראה לו שלהלה מציק משהו, הוא פנה אליו ואמר לו - אני רואה שמשהו מציק לך, ספר לי, אולי אוכל לעזור לך.

הסיפורים על כך הם לרוב, אך כדוגמא נספר את אשר סופר לנו על בחור בישיבה שנכנס לדיכאון ולא יצא מחדרו בישיבה, ויני בשומעו את זה נכנס אליו לחדרו לשכנעו שכנוע רב שיצא מחדרו, ואמר לו - בא היום לביהמ"ד בשעה זו וזו אחה"צ ואני אחכה לך שם, ואלמד איתך. היה זה ביומו האחרון של יוני לפני פטירתו, אך הוא נלקח בחטף והוא לא הגיע.

בר"ה האחרון לחייו, בליל ר"ה עוד הלך לבקר בחור חולה (.) בבית"ח 'שערי צדק' שהיה רגיל לבקרו ולעודדו, כל זה אחרי שסידר לזוג שהאישה הייתה אחרי לידה את כל מה שהיו צריכים לדירה ולצרכי החג, אך כששאלתי אותו לאחר ר"ה איך היה בישיבה ומי התפלל, ענה לי שפלוגי התפלל וכי שרו בתפילה, ותו לא.

^[אוצר החכמה]

את כל ליבו ונפשו מסר לטפל בנדכאים כבעלי תסמונת דאון ואוטיסטים, ובחולי המחלה הנוראה ההיא. בהרבה שנים היה מתנדב במוצ"ש בזכרון מנחם ואף היה ממארגני הקבוצה. הם היו נוסעים לבתים של חולים במקומות שונים למלוה מלכה וכו', קופצים ורוקדים ושרים ומשמחים את החולה ובני ביתו מספר שעות עד שראו שכולם כבר חייכו. יוני עליו השלום השקיע בשמחה זו עבודה מרובה והכל מתוך לבו הרחום והחנון. סיפר לי ר' חיים ארנטל הי"ו שיוני ז"ל היה קופץ ורוקד עם כל הלב, וכבר אחרי עשר או חמש עשרה דקות אי אפשר היה לגעת בו, כי חולצתו היתה רטובה ושקופה מזיעה, ואעפ"כ המשיך והמשיך לשמח.

^[אח"ח 1234567]

היה מקרה, וכמה וכמה ששימחו ילדה קטנה עדיין לא חייכה, ועל כן יוני המשיך והמשיך להצחיק אותה, עד שראה שהיא כבר מחייכת, ואז נרגע והפסיק. לשאילת חבריו: עד כדי כך? ענה להם יוני, וכי אתם לא רואים שהם מסכנים וצריך לשמח אותם.

גם במחנה של 'עלי שיח' ו'עזר מציון' בבין הזמנים, ובשבתות שאורגנו עבור נדכאים אלה ע"י ארגונים כ'עזר מציון' או 'בלב אחד' וכו', היה מטפל באותם בריות ברגישות ובאהבה אין קץ, היו חניכים שכאשר במחנה בלילה באו זמרים ותזמורות לנגן, פחדו, ועל כן היו צריכים להוציאם לחדרם, יוני על אף שאהב לשמוע את אותם זמרים כאברהם פריד, ולראות את ההופעות שלהם, כשראה שהחניך שלו מפחד, יצא איתו ושהה איתו במשך כל זמן ההופעה, אע"פ שכאמור הוא מאד אהב לשמוע אותם.

קרה, וחזר הביתה עם סימנים כחולים בידי, אך לשאלתנו פטר אותנו בהינף יד, ואמר - שטויות, זה כלום. כשחניך שלו קם מוקדם וכבר בשעה שש בבוקר היה על יד מטתו, לא שלחו חזרה למיטתו, ולא כעס עליו, אלא להיפך, שיחק איתו וטיפל בו בסבלנות.

חיבה מיוחדת הייתה לו לאותם מסכנים והיה שומר תמונות שלהם בכל מיני מקומות, ולשאלת חבריו איך הוא מסוגל לראות את התמונות שלהם? ענה - וכי הם לא חמודים?

בחתונות ובארועי שמחה שונים, כשהציבור רקד במעגל בשמחה והוא ביניהם, ופתאום שם לב שיושב בחור נכה בכסא גלגלים, רץ אליו לקחו עם העגלה ורקד עמו במעגל בשמחה וצהלה.

כמו כן בשמחת בית השואבה בישיבה בסוכות האחרון לחייו, בעת הריקודים, שם יוני לב לבחור כבן חמש עשרה עם תסמונת דאון העומד ומתבונן בריקודים, ללא שהות רץ יוני אליו, החזיק בידו, הכניסו למעגל ורקד עמו, ואח"כ הרכיבו על כתפיו (כי על כן חזק וגיבור היה) והמשיך לרקוד עמו.

אף בשמחת חבריו וידידיו וקרובי משפחתו היה משמח ורוקד במלוא כחו, מרכיב את החתנים על כתפיו ומכרכר ומזמר, והכל מתוך ה'לשם שמים' האמיתית שבערה בו, ובאמת בימי השבעה

היו בחורים וחתנים שתינו על כך שלא יזכו שיוני ישמח וירכיבם על כתפיו, הוא יחסר להם בזמן שמחתם.

ועל כולנה, התעלותו בלימוד ותפילה ביום השבת, כשהוא הולך ומוסיף מקודש לקודש, שעות ע"ג שעות של לימוד בניגון נעים ובקול רם תוך דביקות בלימודו עד שנהפך הוא ולימודו לאחד, יחד עם שבת קודש.

יוני נולד בשבת ב"ב סיון שבו אומרים מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה', ונפטר ב"ב אדר א' פר' כי תישא שהיה ביום רביעי שבו מזכירים בשיר של יום לכו נרננה, דהיינו השפעת שבת הבאה, כי שבת משפיעה מיום רביעי שלפניה ועד יום שלישי שלאחריה.

כאמור, הוא נולד בשבת שבו "טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון", ויתכן שמכך הושפע שהיה מזמור, שר ושמח בשמחות ובפרט בשבתות. בהמשך המזמור כתוב: "להגיד בסודך ואמונתך בלילות", וחשבתי ואפשר ששמעתי, כי הפירוש הוא שהבוקר כשהוא מאיר והכל הולך כסדרו דרך העולם להודות ולהגיד חסדו של הקב"ה, אבל מתי מתבטאת אמונתו של אדם, כשלילה, היינו כשחושך חשך בעדו, כשהעניינים לא הולכים בצורתם הטבעית, כשחלילה יש צרה, שם בחושך נמדד האדם באמונתו.

אבל יוני ז"ל נפטר ג"כ ביום של "לכו נרננה" המרמז על השבת הבאה כאמור, ומה נאמר בפרשת כי תשא, "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו וגו'", וכתב ע"ז האור החיים וזלה"ק: "ובדרך רמז התבאר על זה הדרך כי בא הכתוב לגלות נסתרות לה' אשר יעשה בעולמו דבר שכל הרואה יתמה בהלקח איש צדיק וישר קודם זמנו, יחצו ימיו כמשפט המתחייב לאנשי דמים ומרמה, ויבהילו רעיוני האדם לחשוב א' מב' דרכים, או יכחיש בר מינן אושר הצדיקים כי אין טוב בעמל האלוקים, או יחשוב כי זה האיש מצפנו אינו כנגלה ממנו והורעה חזקתו לטוב, אשר ע"כ אמר ה' כי תשא את ראש בני", פי', אם תראה שיסתלק ראש בני" בלא עת ולא יעלה בכלל כעלות גדיש בעתיו, הטעם הוא 'לפקודיהם' לשון חסרון, ע"ד אומרם ולא נפקד ממנו איש, כי לצד חסרון ישראל שנתחייבו, לזה אני נוטל את ראשם בעדם לכופר נפשם שלא ימותו כל ישראל ומעתה לא יחשוב האדם רע, לא על המסלק למה, ולא על המסתלק, כי נסתרו בלתי הגון" ועי"ש עוד.

ובמדרש תנחומא בפר' כי תשא וז"ל: "כך פתח רבי תנחומא ב"ר אבא, 'מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל', וביאר, שהכוונה לצדיקים ועמלי תורה. כיצד: אדם שכל שנותיו שלוש שנה, ומעשר שנים ואילך הוא עמל בתורה ובמצוות ומת לשלושים שנה, ואדם אחר חייה שמונים שנה, ומעשר שנים ואילך עמל בתורה ובמצוות עד שמת, אם אומר, הואיל ולא יגע הראשון אלא עשרים שנה בתורה, וזה יגע שבעים שנה, שהקב"ה מרבה שכר יותר ממי שעסק בתורה עשרים שנה, לפיכך אני אומר 'אם מעט ואם הרבה יאכל' שיכול בן עשרים שנה לומר לפני הקב"ה, אילולי שסילקתני מן העולם בחצי ימי, הייתי מאריך שנים ומרבה בתורה ובמצוות, לפיכך אני אומר אם מעט ואם הרבה יאכל, שמתן שכרו של זה כמתן שכרו של זה" וכו'. והדברים מדברים בעד עצמם, ואכמ"ל.

ובמדרש רבה פר' פקודי, על הפס' "ויביאו את המשכן", - "הדא הוא דכתיב 'עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון'. מהו ליום אחרון, שכל מתן שכרן של צדיקים מתוקן להם לעולם הבא, הוי ותשחק ליום אחרון. מעשה בר' אבהו שהי' מסתלק מן העולם וראה כל הטוב שמתוקן לו לעולם הבא, התחיל שמח" וכו', עיי"ש עוד.

ועוד שם: "אמר בן עזאי, 'יקר בעיני ה' המותה לחסידיו', אימתי הקב"ה מודיע לצדיקים היקר שמתוקן להם, סמוך למיתתו, שנאמר המותה לחסידיו". ופי' בפ' מתנות כהונה וז"ל: "סרס המקרא ודרשהו, 'יקר בעיני ה' חסידיו - המותה'. הקב"ה מראה לחסידיו היקר המתוקן להם, אימתי 'המותה' - בשערי מוות".

אוצר החכמה

ועד כמה הדבר מבאר ומתאים לחלום שסופר ע"י יהונתן (לבחור י.פ.) כחדש-חודשיים לפני פטירתו, ובו הוא מספר שחלם כיצד הוא עולה לשמים ופוגש באליהו הנביא שאוחז בידו, ונכנס עמו להיכל אחד, ומשם עולה להיכל אחר (ועיין בזהר פרשת פקודי תיאור נפלא ע"ז), וכך עד שהיה מגיע להיכל שהיה מוכר לו. (וכאן תיאר את החדר, אלא שהבה"ח הנ"ל לא זכר את התיאור) ובחדר כל הקירות שעוני זהב גדולים, (אפשר שאף מזהב או יהלומים), סטנדר ועליו גמ' וכסא. וא"ל אליהו הנביא האם אתה יודע מה מורים השעונים האלה? הם מראים את שעות הלימוד שלך בשבתות. והנה כאן סטנדר וגמ' וכסא, שב ולמד כי זה מקומך. וספר יהונתן להנ"ל: ישבתי ולמדתי, ואי אפשר לתאר את התענוג והעונג שהי' לי. אבל אל תספר לאף אחד.

ואף באותו בוקר של יום פטירתו, ישב ולמד במרפסת העזרת נשים בישיבה לבד כמה שעות, ואח"כ אמר לאחד מחבריו: לימוד כזה ושטיגען כזה כבר מזמן לא הי' לי, וזה ע"ד מה שנאמר במסכת ברכות שכשהיו נפרדים אמר אחד לשני עולמך תראה בחיך, היינו שתטעם טעם העוה"ב בעולם הזה (אשד הנחלים). אמנם רש"י ביאר שם באופן אחר, עיי"ש.

ואסיים במה שפתחתי בו, שבפרשת בשלח מוזכרת שירת הים "אז ישיר משה ובנ"י" וגו', אומרת הגמ' ע"ז, אז "שר" לא נאמר, אלא אז "ישיר", מכאן שתחיית המתים מן התורה.

יה"ר שנזכה לראות משיח צדקינו במהרה בימינו ובבנין בית המקדש, ואז כל המתאבלים על ירושלים והמקדש יזכו לראות בבניה, וכמבואר בריטב"א שם שיקומו ויראו כפשוטו, (אף שאין לנו השגות בזה) וביניהם את יהונתן ע"ה.

הכותב בדמע, ומשתדל לצפות לישועת הכלל והפרט, לביאת גואל צדק ולתחיית המתים.

אבא

יוסף ב"ר אשר אנשל מלר

מאחיו ואחיותיו שיחי'

יוני, אחינו היקר והאהוב!

יהונתן מלר ז"ל נולד להוריו יוסף וחמדה מלר (לבית גליק) שיחיו לאוי"ט בשבת קודש י"ב בסיון תשנ"א.

כבר מילדותו ניכרו ביוני החינניות, שמחת החיים, העקשנות וההתמדה. בגיל 6 היה לו תפקיד להחזיר את אחותו מהגן. הוריו ידעו שאפשר לסמוך על מידת האחריות שבו גם כשהם לא היו בבית באותן שעות.

יוני ידע גבולות. בבית יכול היה להשתולל, להתפרק וכו' אך במסגרות הלימוד שלו ציינו כולם את התנהגותו המופתית ואת הישגיו היפים בלימודים.

ליוני הייתה דבקות מיוחדת בכל משימה עד שיגיע למטרה. עוד כשהיה קורא בתור ילד את פרשת השבוע עם טעמים היה שם שמירה על הכתפיים (במקום טלית) - ולא ויתר עד שסיים לקרוא הכל ולא חשוב כמה זמן זה לקח.

בגרותו לקח את התכונה הזאת למקומות שהצמיחו אותו, עד כדי שבחג השבועות האחרון לחייו, פנה בחור מהישיבה לאחד מבני המשפחה ואמר לו שיוני למד כל הלילה ולא הפסיק ללמוד גם בשעות היום כאשר כל הבחורים הלכו כבר לנחת. בחיור הוא הוסיף לבן המשפחה שיגיד ליוני לעשות קצת הפסקה כי זה ממש מלחיץ אותו.

יוני אהב לסייע ולעזור היכן שאפשר, והכל בצניעות ומבלי לעשות ענין מעצמו.

בהיותו בן 13 סייע לחבריו בת"ת לויכטר להתכונן למבחני הקבלה לישיבות, וזאת מבלי להתפאר או לשבח את עצמו. רק לאחר ששאלו אותו סיפר על העזרה שמעניק לחבריו.

גם בתור בחור מאוד השתדל לעזור. כשאחותו ביקשה ממנו עזרה בתקופה שעברה דירה, נתן את עזרתו מכל הלב, ועבד בכל המרץ. על אף שהיו לו עיסוקים דחופים אחרים, נתן את ההרגשה הכי טובה שאפשר ואף הרגיע את אחותו, שדאגה לו כיצד יספיק הכל, בחיור מבטל: "יהיה בסדר אני כבר אסתדר".

היה מקפיד מאד בדיבורו, ונזהר מדיבור לשון הרע.

כשהיו מבררים אצלו על שידוכים, הורגש שהיה בקיא מאד בהלכות שמירת הלשון, ותמיד ענה באומנות רק כפי שמותר לענות.

את התכונות האלו, של חסד, צניעות ושמירת הלשון, ירש מהסבים והסבתות שהתבלטו בתכונות אלו כעושי חסד וצדקה.

אבינו משמש באופן קבוע כשליח ציבור בימים הנוראים בבית כנסת "תורת אמת" בחיפה. לפני כשלוש שנים הצטרד לפני יום כיפור, והתקשה להתחזן בקול. יוני - מבלי לעשות ענין מעצמו, ולמרות שאהב מאד את התפילות בישיבה והיה לו קשה לוותר עליהן, נסע לחיפה לעזור לאביו בתפילה. באותו יום כיפור אף התפלל כשליח צבור את תפילת מעריב כבקי ורגיל.

כל בני המשפחה מספרים כי בשנים האחרונות לא זכור להם שהוא נעלב ממישהו או ממישהו, הוא היה מחייך בביטול ולא עושה עסק מכלום.

בזמנים משפחתיים כמו שבת כשיוני היה בבית או בחג הוא ישב הרבה פעמים עם ספר פתוח ותוך כדי זה השתתף איתנו בשיחה הוא היה אומר איזו אמירה מחוכמת שהביעה בדיוק רב את תמצית השיחה. ומעלה חיוך על פני כולנו.

יוני אהב מאד לשמוח ולשמח אחרים. היו לו מאור פנים ושמחת חיים שהקרינה על כל הסביבה. הוא "דאג" לשמחת הפורים בבית, עד העלאת צחוק מתגלגל אצל כל הנוכחים, והכל תחת שליטה והומור. הן בביתו והן בבתי השכנים שהיו מחכים לבואו בקוצר רוח כי ידעו שכשיוני מגיע זה משהו מיוחד.

אולם, עם כל השמחה והיין, היה מקפיד לעשות סיום מסכת בסעודת הפורים גם כשהיה בתוך שכרות קלה ובעליזות מרובה.

יוני בלט באכפתיות שלו. כל ברכת שלום הייתה מתוך התעניינות אמיתית וכנה, בלי לפספס אף אחד מבני המשפחה. לא היה נותן לסיים שיחת טלפון, אפילו קצרה של בירור על ענין טכני כלשהו מבלי להתעניין בשלום המשוחת.

בנוסף לכל מעלותיו הטובות ב"בין אדם לחברו", היה מתמיד גדול בלימודו גם בבין הזמנים, תוך כדי הקפדה גדולה על זמני הלימוד, . הוא היה הולך ללמוד ב"ישיבת בין הזמנים" אך, לא רצה לקבל כסף על לימודו, כי לימוד תורה היה אצלו לשמה ושלא על מנת לקבל פרס.

כחודש לפני פטירתו באו כל בני המשפחה לשבת משפחתית.

"לא יודעת להגיד מה בער לי לעשות מסיבת יום הולדת בשבת ולהזמין את כל המשפחה" אמרה האחות הגדולה.

"אחר כך הבנתי!! - זאת היתה הפעם האחרונה שנפגשנו".

האווירה הייתה מיוחדת והסעודות התארכו. גם בשבת עמוסה כזאת לא פרש יוני למנוחת צהרים, וכאשר כולם הלכו לנוח הוא הלך ללמוד עד זמן סעודה שלישית. במוצאי שבת ביקשנו ממנו שיבדיל בקול. והוא עשה זאת בסגנון קרליבך, להנאת כולנו.

יוני ניחן בקול ערב ואהב מאד לשאת את קולו בשירה, לשמוח ולשמח אחרים. את השירה של יוני עם אביו ואחיו, בייחוד בזמנים המשפחתיים, אי אפשר לשכוח.

קול השירה היה נשמע למרחקים, ופעמים רבות קיבלו למחרת דרישת שלום מהשכנים על השירה
היפה במס' קולות.

יהונתן

כעת,

נדמה שירתו של יוני בעולם הזה אך בוודאי ממשיכה להישמע עם ניגון הגמרא בעולם שכולו טוב.

ואצלנו, בעולמנו,

נדם קול הזמיר.

נדמה האפשרות לשומעו.

נדם ניגון הגמרא המיוחד.

והוא קיים בזיכרוננו.

איה חיוכו ומאור פניו?

- איה??

הלך הבחור המשמת.

והלכה מאיתנו השמחה.

"צר לי עליך אחי יהונתן..."

צר לנו!. בצער גדול מאד אנחנו.

הכותבים בדמע

אחיו ואחיותיו

הרב יוסף קריגר

'קשת יהונתן לא נסוג אחור'

אוצר החכמה

(שמואל ב', א', כ"ב)

יעקב אבינו עליו השלום נותן לבנו יוסף
את אשר לקח בחרבו ובקשתו מאשר אותו רודף.⁷⁰
ובתרגום פירש שהחרב והקשת הם 'צלותי ובעותי'
כי הם המשיבים אויבים לאחור כי ה' צבאות איתי.
כי תפילה היא כמו חרב אשר בכובדה ובחודה משברת
כך הבקשה והמשאלה הן כחץ מקשת ומתוך עומק הלב מתגברת.⁷¹
תכונתה של החרב שהיא במקומה בוקעת ומבתקת
אבל חץ מקשת למרחקים ידאה ויעוף ומכבלים מתנתקת.
וככל שהמיתר יותר נמתח ונמשך לאחור
כך החץ עולה יותר למעלה כשואף אל האור.
וכאשר התפילה מתוככי עומק הלב נובעת
הרי זה כמו מיתר מתוח של קשת שבכוחה למעלה מגעת,⁷²
וכקשת הפורטת על מיתר מתוח ומפיקה צלילים מן הכנור
כך היו כלי מלחמתו שי יהונתן ז"ל הבוקעים מעומק הלב והשכל ומאירים באור.
כי במלחמתה של תורה כמו שתי אבנים הנוקשות זו בזו ומפיקות אורה⁷³
היו תורתו ותפילתו של יהונתן ברוך ובשמחה מזמרת ומאירה.

70. בראשית מ"ח-כ"ב, ושם ברש"י.

71. ראה משך חכמה שם, מ"ח-כ"ב.

72. 'אבני נזר' מסוכצ'וב. ראה 'שם משמואל' מבנו, פרשת ואתחנן, עמ' מ"ז.

73. ירושלמי ברכות ח'.

ועולה היא למעלה ומתנגנת בעולמות נשגבים וטמירים
כרוכים במעשים טובים של חסד ומסירות נפש למען האחרים.
ונתעלתה נפשו הזכה במעלות קדושים וטהורים
אשר כזוהר הרקיע המה מאירים ומזהירים.
השי"ת שלח ונתן נשמה גדולה וטהורה מבית גזיו
והשי"ת נטלה מאירה ועטורה במצוות ומעש"ט אל אוצרותיו.
מופלאה⁷⁴ היתה אהבתו והשתדלותו עבור כל אדם
אוצר החכמה
ויהי זכרו נצור בליבות אוהביו ומיודעיו לעולם.
כי עדיין בליבינו הוא חי, לומד ומתמיד, מזמר ומשמח
ורב הכאב והצער על כי לא זכינו לאורו, ועל אשר נטה ללון כאורח.
תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, ומשם במרומים משקפת מאצל האלוקים

קדושת תלמוד תורה ע"פ החת"ס

ר' אלעזר בן ערך תלמידו של ר' יוחנן בן זכאי. עליו נאמר במשנה בפרקי אבות "אילו כל תלמידי החכמים בכף אחת ור' אלעזר בן ערך בכף השנייה הוא מכריע את הכף". כשעזב את חבריו והלך למקום מים טובים. שכח את לימודו והיה קורא במקום "החדש הזה לכם" "החרש היה לבם".

ונשאלת השאלה איך תוך זמן קצר שכח את תורתו וטעה בדבר שאפי' תינוקות של בית רבן אינם טועים.

שאלה כעין זו שאל החתם סופר (תורת משה פר' שמות) כיצד יתכן שגולי בבל זמן קצר לאחר שעזבו את הארץ החלו לדבר בשפות אחרות. ושכחו את שפתם לשון הקדש. עד שהיו צריכים אנשי כנסת הגדולה לתקן עבורם נוסח תפילות כי לא ידעו להתפלל מאחר שכחו את שפתם. והרי אנו רואים, אומר החת"ס בזמנו, את היהודים שברחו ממקומות מגוריהם בגלל פרעות ופוגרומים ועדיין זוכרים את שפת המקום משם באו. וכן מגורשי ספרד זוכרים את שפתם. ואיך גולי בבל שכחו אותה במהרה.

ותירץ ע"פ המדרש בפר' ויגש, שיוסף אומר לאחיו "הנה עיניכם הרואות ועיני אחי בנימין" עיניכם רואות שאני מדבר בלשון הקדש. ועיני אחי בנימין רואות שאני מהול. מדוע צריך שתי ראיות. ומה היא הראיה שאני מדבר לשון הקדש הרי יוסף חי במצרים, השכנה לארץ כנען ודאי שידע לדבר בשפת המדינה השכנה. ועוד, כמשנה למלך יודע הוא שבעים לשון ויודע גם את לשון הקדש.

וההסבר הוא, כי כל דבר של קדושה כאשר היא נפסקת. הקשר אליה נפסק והיא נשכחת. ולכן אומר יוסף לאחיו. אם אני עדיין מדבר לשון הקדש לאחר כל השנים שעזבתי את בית אבא. זה רק כי שמרתי על עצמי בקדושה. ואתם אחי יודעים בוודאי כמה קשה לשמור על לשון הקדש שלא תשכח כי אתם גם יצאתם מבית אבא. אבל אחי בנימין שלא יצא מעולם מבית אבא ולא התנסה בכך. הוא אינו מבין את הקושי. לכן הוא צריך עדות אחרת שאני מהול.

וכן גם עם ישראל כל זמן שחי בשקט על אדמתו נשתמרה בקרבו שפת לשון הקדש. ואכן אין נקראת השפה של עם ישראל בשם לשון הקדש, וכאשר פונים לרבשקה אומרים לו דבר עמנו יהודית. כי לא נתנסו עדיין בשכחה. אבל כשיצאו לגלות נשתכחה מהם שפתם במהירות כמו בדור הפלגה שנשתכחה לשון הקדש מבוני המגדל בבבל. שהרי עד אותה שעה "הייתה כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים", ואומר שם רש"י, שפה שנברא בה העולם השפה שדיבר בה אדם הראשון וקרא שמות לבעלי החיים וכל הנבראים. וכשחטאו מיד נשתכחה מהם.

ולא רק השפה הקדושה לשון הקדש נשכחת אלא כל דבר של קדושה ודברי תורה נשכחים במהרה. שכן ראינו אצל עזרא הסופר שהיה ראוי שתינתן תורה על ידו. אלא שהקדימו משה רבינו. אבל ניתנה בידו הזכות לתת לנו את הכתב של התורה. שעד לאותו זמן רק ספר התורה שבהיכל היה כתוב אשורית. וכל שאר הספרים היו כתובים בכתב אחר. ובכתב זה האשורי יש אפשרות לדקדק בכל תג ותג ובקוצו של יוד. וכך היה ר' עקיבא דורש ומדקדק בכל האותיות של התורה. וכשבא תלמי המלך וגזר על חכמי ישראל לתרגם את התורה ליוונית. הייתה חשכה גדולה כי התורה ירדה מגדולתה. כיוון שבנוסף לכל ההסברים על כך שכאשר מתרגמים את התורה נעלמים הרבה משמעויות מהתורה. למשל כפל לשונות, ראשי תיבות, גימטריאות ועוד. הדבר החשוב ביותר שנעלם, זה הכתב המקודש שמאפשר לדרוש את תגי האותיות וצורתם. וכל העומק הטמון בתורה נפסד.

והעדות לכך שיש עומק לתורה, שהרי גזרה עלינו התורה שלא ימוש ספר התורה הזה מפינו יומם ולילה. ומתי מותר ללמוד חכמה יוונית רק בזמן שאינו לא יום ולא לילה. וא"כ איך נוכל לקיים את כל דיני התורה מבלי לדעת את כל החכמות הנדרשות לקיימם. למשל דיני טריפות בלי לדעת את חכמת הניתוח והרפואה. חלוקת הארץ בלי לדעת חישוב וידע בחכמת הארץ. שירת הלויים בלי לדעת את חכמת המוסיקה. כשרות החיות ומצוות הפרשת תרומות ומעשרות בלי להבין בבעלי חיים ובצמחים ועוד. כאשר בלשונות אחרות וצל עמים אחרים יש ספרים שונים מיוחדים העוסקים בכל אחת מחכמות אלו. אלא שכל זה רמוז בתורה. ואכן חכמי ישראל היו בקיאים בחכמות רבות כמו בגורמי השמים כשעסקו בתורה בלבד. וכאשר נכתבת התורה בלשון אחר כל אותו עומק אינו מתגלה. ועל כך קבעו תענית. ובמגילת תענית כתוב כי בט' בטבת הייתה צרה ולא נודע על מה קבעו. ובסליחות נאמר שביום זה נפטר עזרא הסופר, וקשה וכי במגילת תענית לא ידעו שביום זה נפטר עזרא הסופר? אלא שזה גוף הדבר שהתענית היא על כך שדברים אינם ידועים לנו יותר לאחר שנכתבה התורה ביוונית ועזרא הסופר נפטר ויותר אין לנו את האותיות הקדושות המלמדות אותנו את עומק התורה. והכל נשכח.

וכאשר קדושת השפה וקדושת התורה נעזבת היא ממהרת להישכח. ואפי' אותו תנא גדול ר' אלעזר בן ערך כשעזב את מקור תורתו ישיבת רבו וחבריו התנאים שכח תלמודו.

לזכרון בחור החמד יהונתן נ"ע בן הר"ר יוסף וחמדה מלר. שעסק בתורה, ועשה הרבה חסדים, ועסק בדיבוק חברים וקרבים לתורה ולאביהם שבשמים, ושמח הרבה לבבות.

יהי זכרו ברוך.

דודו, הרב ישראל גליק שליט"א

בבואי לזכור את יוני מלר ז"ל אחייני היקר, חשבתי והתבוננתי בדרכו
במהלך חייו הקצרים אך המלאים בתוכן רוחני.
העליתי על הכתב כמה נקודות ציון בדרכיו:

א.

לימוד התורה"ק: יוני ז"ל ראה את לימוד התורה כפי מאמר חז"ל שאנו מצווים להדבק בהשי"ת, ע"י
שאנו נעשה כפי מעשיו של הקב"ה - מה הוא חנון אף אתה חנון וכו'.

כך גם בלימוד התורה, שיוני ז"ל למד תורה כפי פירוש מרן החפץ חיים זיע"א על הפסוק "כי לקח
טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו", שהקב"ה מזרז את עמ"י ללמוד אותה התורה שהוא כביכול לומד
אותה. כמובא במסכת ע"ז (דף ד:): וזה שאנו מברכים בכל יום בברכת התורה "אשר בחר בנו מכל העמים
ונתן לנו את תורתו. דהיינו, שהקב"ה עצמו לומד אותה וזוהי הזכייה שזכה יוני ז"ל ללמוד אותה תורה גופא
שהשי"ת יתברך עוסק בה. וזה מה שמסיימים "תורתי - אל תעזובו". וכאשר לומד התורה זכה ללמוד בדרך
זו, מסביר מרן החפץ חיים זיע"א את הפסוק בספר משלי (פרק ל"א) "אשת חיל מי ימצא... גמלתו טוב
ולא רע כל ימי חייה". ושואל, הרי היה צריך להיות כתוב "כל ימי חייו" שהרי הדברים אמורים כלפי
הבעל? אלא שידוע שאשת חיל היא כינוי לתורה ועליה בטח לב האדם והיא היא הגומלת טוב לאדם.
לא רק כל ימי חייו של האדם בעוה"ז אלא כל ימי חייה של התורה. כלומר, אפילו לאחר מלאות ימי
חייו של האדם בשכבו, תשמור עליו וגמלתו טוב, שהרי התורה היא נצחית.

יוני ז"ל מאד רצה להקים בית נאמן בישראל אך לא זכה בזה. וזכה שהתורה היא "אשת חיל" שלו.

ב.

וכאשר אנו ממשיכים לטוות את דרכו של יוני ז"ל בהלכה ולמעשה, נוכל להמשיך ולמצוא בדברי
מרן החפץ חיים זיע"א על מאמר חז"ל במסכת מגילה (דף כ"ז:), וז"ל: "כל השונה הלכות בכל יום
מובטח לו שהוא בן העוה"ב". והרי ידוע שכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. וא"כ, מה היתרון של השונה
הלכות בכל יום? והרי גם מי שקורא בתורה "ותמנע היתה פילגש" גם כן מקיים מצות לימוד תורה?

אך החילוק הוא פשוט. אכן לכל אחד מישראל יש חלק לעוה"ב, אבל חלק יכול להיות חלק קטן
מאד. משא"כ בן הוא כמו בעל הבית בביתו שלא יחסר לו דבר. ובשביל להגיע למדרגה זו של בעל
הבית בביתו, צריכים לקיים את מצוות עשה של התורה ולהזהר בכל הלאווין של התורה. ואם לא ילמד
ההלכות איך ידע לקיים את הצוות? כג' לקיים מצוות ציצית, תפילין וכו' כהלכתן, צריך האדם ללמוד
את ההלכות בדיוק ולא יצויר קיום כל המצוות אם לא ילמד מקודם כל ימיו ההלכות השייכות לקיום
המצוות. וזה מה שאמרו חז"ל: "כל השונה הלכות בכל יום למען דעת איך לקיים המצוות, מובטח לו

שהוא בן עוה"ב, והוא כמו מי שהבטיח את ביתו בחברת אחריות האש שבאם ישרף - ישולם מהחברה. כן הדין באיש השונה הלכות - מובטח לו שהוא בן העוה"ב, עכ"ל של מרן החפץ חיים זיע"א.
 כמה מתאימים הדברים ליוני ז"ל בהנהגותיו.

ג.

נעלה במעלה ההר בדרכו של יוני ז"ל, הלימוד בש"ק.

ושוב, כפי הסברו של מרן הח"ח זיע"א שפירש את דברי הפייטן בזמירות ליל שבת "כל המקדש שביעי כראוי לו כל שומר שבת כדת מחללו, שכרו הרבה מאד על פי פעלו".

בעניין שמירת שבת יש כמה מדרגות. יש מי ששומר שבת ומקדשו כראוי לו ליום הקדוש כדת וכדין לכל פרטיו ודקדוקיו. ויש מי שאינו נזהר בזה, אלא שומר שבת רק מחללו. כלומר, שאינו מחלל את השבת אבל אינו מקדשו כראוי לו, ושכרם יקבלו ע"פ פועלם. ואינו דומה שכר מקדש השבת, לשכר מי ששומר השבת מחללו. וזה מה שמסיים הפייטן "שכרו הרבה מאד על פי פעלו". וידוע לנו מהחברים היקרים שיבדלח"א את קדושת השבת של יוני ז"ל. לימוד רצוף של תורה והלכה, יום שישי, ליל שבת, יום השבת, - הרי ש"שכרו על פי פעלו".

ד.

וכאשר אנו ממשיכים לעלות בהר העשייה של יוני ז"ל, יודעים אנו את מנהגו של יוני ז"ל ביחד עם חבריו שיבדלח"א לשמח ילדים ממשפחות שיש בביתם ילדים עם צרכים מיוחדים.

ובודאי הוא כפי המעשה המזבא בספר הח"ח על התורה: פעם בערב ר"ה באו לישיבה בראדין בעה"ב אחדים מעיירה סמוכה לבקש את אחד התלמידים מהישיבה שיצאו לו מוניטין בתור דרשן, לבוא לעירם ולדרוש הר"ה לפני התקיעות, אך הבחור סרב לעזוב את כתלי הישיבה. אז פנו הבעה"ב אל מרן הח"ח זיע"א בבקשה שישפיע על תלמידו לנסוע עמם לעירם. שאל הח"ח את תלמידו על סיבת סרובו לעשות טובה ליהודים, והלה ענה שקשה לו לעזוב את הישיבה הק' ואת רבו בימים הק' הללו. ואז ענה הח"ח לתלמידו במתק שפתיו "צריכים לזכור שהאדם לא נברא רק בשביל עצמו... צריך הוא לעזור לזולתו... כמוכן שאחרי דברים אלו הסכים התלמיד ונסע עימם.

יוני ז"ל כבן תורה, חייל בצבא השי"ת, כך הרגיש. שהאדם לא נברא רק בשביל עצמו וצריך לתת גם לאחרים. יוני ז"ל הרגיש שהוא משועבד לעבודת המלך - השי"ת, כל היום, ולכן גם השתדל לעזור לאחרים, לשמח אחרים. וכמאמר חז"ל על הפסוק במשלי פ"ג: "כבד את ה' מהונך" אל תקרי מהונך אלא מחונך". כלומר - ממה שחנן אותך השי"ת...

ה.

כאשר אנו מגיעים להר - פסגת העשייה של יוני ז"ל, מסופר על מרן הח"ח זיע"א, לקראת בין הזמנים כשתלמידי הישיבה ברובם מתכוונים לבקר את ב"ב בעריהם, ניגש אליו אחד התלמידים לקבל ברכת

פרידה, מריסי עיניו היה ניכר ששבע רצון הוא מאד מנסיעתו הביתה. מרן הח"ח זיע"א ראה שצהלו פני תלמידו בהיפרדו ממנו, ואמר לתלמידיו שעמדו סביבו: "הראיתם איך שצהלו פני הבחור הזה הנוסע להוריו? והרי כשאדם נוטה למות ועומד לחזור לבית עולמו לאביו שבשמים, תוגה בליבו ואבלו על פניו, ולמה ירא לבבו, הלוא את אביו הוא נוסע וצריך היה האדם לצאת מעולמו מתוך שמחת הלב והנפש?" כרגע נשאר שקוע בהרהורים ואח"כ המשיך: "תשובה לדבר אנו מוצאים בדברי הרמב"ן בהקדמתו לספר תולדות אדם, 'הרי המוות הוא תופעה טבעית בבריאה'. קובע הרמב"ן, וא"כ למה בוכה ומצטער האדם בעת שנוטה ללכת לבית עולמו? אבל התשובה היא: שבעת בריאת האדם לא נגזרה עליו מיתה כלל. אדרבא, האדם נברא לחיות חיי נצח עפ"י חוקי הטבע שהטביע יוצר האדם. אבל אחרי שקלקל בעץ הדעת נשתנו עליו סדרי בראשית ונגזרה עליו מיתה. מכיוון שהרס בידיים מערכות הטבע, לכן שורת הדין נותנת שבעת הפרדו מהעולם, בוכה ומצטער על זה שנלכד בעוונותיו ונשתנה טבעו למות..." עכ"ל.

ולוא דמסתפינא, הייתי אומר וכותב. יוני ז"ל זכה ללכת אל אביו שבשמים בטהרה, במקווה מים המכונים, לא שאובים, זכה לתקן בדרכו הטהורה את אשר נתקלקל באכילת עץ הדעת, שהרי לא הייתה אבלו בפניו ולא הצטער לפני חזרתו לבית אביו שבשמים.

אשריך יוני ז"ל, שזכית להגיע לעולם בטהרה, וחזרת לבית אביך שבשמים בטהרה.

ת.נ.צ.ב.ה.

1234567

**דוד מוקירך,
ישראל גליה וב"ב.**

אָהֲרֵיחַ 1234567

אָהֲרֵיחַ 1234567

דברי זכרון
מבני הישיבה

(מ.ש.ש.)

היה זה בעברי בהר המנוחות, כשעיני צדו משמאל שביל בית העלמין - על המצבה של יוני - ליבי צנח - יוני שעד לפני פחות משנה היה הרוח החיה בישיבה. - ופתאום... מצבה דוממת. ומגרוני פרצה קריאה - יוני - איפה אתה?

את רוב ההכרות איתך עשיתי רק לאחר שהלכת לעולמך, רק אז שמתי לב איזה כוחות מיוחדים היו לך - אתה שכל חיך היו איך לעשות טוב ליהודי - איך לעשות טוב לאבא שבשמיים, ועל עצמך כמעט ולא חשבת -

איך החיית חיים רעננים בכל מקום שבו היית - איזו שמחה של מצוה הייתה נסוכה על פניך. אתה הכרת ולמדת אותנו - שתורה היא איננה עול כבד - תורה אינה צריכה לבא מתוך עצבות וקדרות פנים - אלא אדרבה התורה היא חיינו - וחיינו זו שמחה.

משל המשיל המגיד מדובנא - על אותו אדם שביקשו ממנו לסחוב חבילה, וכשהלה הגיע וחבילתו על כתפו וכולו מתאמץ ומתנשף - אמר לו שולחו - זאת לא החבילה שלי - והנמשל שכך גם שה' הטיל עלינו בני ישראל את עשיית המצוות ולימוד התורה - אם העשייה היא מתוך הרגשה של עול כבד הרי שהחטאנו במטרה. - וזה מה שאתה הראית לנו בכל צעד ושעל שלך - התורה היא לא עול כבד שאנחנו סוחבים אותו, התורה היא חלק ממנו - חלק מחיינו "ישראל ואורייתא חד הן" - ולכך תורה כזאת שהיא חלק מהאישיות שלנו - היא ממלאה אותנו שמחה פנימית, שמחה של מצוה.

איזה תחושת עונג הייתה לכל מי ששמע אותך בשעה שלמדת, איזו מתיקות היה בניגון שניגנת תוך כדי לימוד - אותו ניגון שהחיה אותך לשבת וללמוד בהתמדה שעות רצופות - שבאותם שעות "לא פסיק פומיה מגירסא" - לימוד מתוק כל כך שהגיע רק מחיבור חזק לתורה - עליך ראו איך התורה מגדלת ומרוממת את מי שלומד אותה באמת כי חשקה נפשו בתורה, ולא בגלל כפיה חברתית מכל סוג שתהיה.

תמיד סלדת מכל דבר שיש בו ריח של חוסר אמת - השיקולים שלך היו נטו מה צריך באמת לעשות - מה טוב לעשות, וכל השיקולים של מה יגידו או מה יחשבו עלי לא היו קיימים אצלך.

כל כולך היה לחיות בשביל השני - מאז שקמת בבוקר ועד שהלכת לישון - הספקת לחיך לעשרות בחורים, לשמח ולעודד כל בחור שהיה נראה קצת חמוץ - להגיש עזרה מתי שצריך איפה שצריך ולמי שצריך - פשוט הכנסת חיים בישיבה.

אני מבין שאתה נמצא עכשיו למעלה וטוב לך שם - אבל הפרידה קשה - "אתה למנוחה ואנחנו לאנחה" - אז תעתיר ותתפלל עלינו יוני - שנזכה להגיע למעט מהדרגות שהגעת אתה - ושנזכה ל"בלע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים, אמן ואמן.

(ח.צ.ב.)

שיר

וכי שיר באתי^{אוֹצֵר הַחֲכָמָה} לכתוב?

הלא את "יוני" אחת היא יונתי, באתי לזכור.

אמנם אחרי רגע חשבתי, וכי לזכור באתי?

הלא לשכוח אינני יכול, וממילא מה הצורך בלזכור,

אז לכן...

אולי יהיה זה שיר צערי ויגון ליבי,

אבל יהיה זה שיר על אחד שערגה נפשי.

הלא היא אחת היא יונתי.

אחת היא יונתי...

ממנה שאבתי כ"כ הרבה שמחה

למדתי ממנה בין איש לרעהו איכה התנהגה

וגם כשהפסקתיה באמצע למוד גמרא אלי בחיוך ענתה,

אך ברגע שסיימתי, חזרה יונתי אל הגמרא.

אל אותה המילה ואל אותו הניגון של "מלאכים המוני מעלה"

ואני תפילה שנוכח להתאחד וזה לעומת זה קרא.

ויחד מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה נאמר קדושה...

גם אני בתוך הבאים שאת יוני מזכירים...

נב. הרקע לשיר הוא הפעם האחרונה בה נפגשתי עם יוני ז"ל בלומדו במוצ"ש בהיכל הכולל, יוני למד כמדומני גמרא בבא בתרא, והוא למד אותה בניגון של השיר 'מלאכים המוני מעלה' מישוהו ניגש אליו והפסיקו, יוני ענה לו כרגיל עם כל היחס, וכשסיים, בטבעיות חזר אל הגמרא והמשיך ללמוד באותה המילה ובאותו הניגון...

(י.ב.ח.)

יחיד ומיוחד - מבט

יחיד ומיוחד היה יוני, יחיד ומיוחד כפשוטו.

קשה יהיה למצוא אישיות מאירה ומקסימה כל כך, אישיות רבת גוונים וענפים, אישיות שכ"כ חסרה לנו חבריו, שעדיין אחרי תליסר ירחים לא מסוגלים לעכל את האבידה, אי אפשר למלא את החלל העצום שהשאיר בליבותינו עם לכתו מעמנו, יוני הלך למנוחות והותירנו לאנחות מי יתן לנו תמורתנו!

יחיד היה יוני במכלול, ומיוחד בכל פרט ופרט. בנוהג שבעולם לא ימצא אדם שיש בו כל המעלות הטובות, וכבר הורנו חכמינו ז"ל, כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. המבין דבר מתוך דבר לא תמיד ימצא יר"ש, ויושב בית המדרש יתקשה למצוא זמן לעסוק במצוות חסד ובפרט שבגופו. לחרוף ולעמקן יעמוד ניסיון בלהגות כל העת, והמתמיד בלימודו יתקשה לעמוד על עומקה של הלכה. וכן על זה הדרך, כללו של דבר השלמות רחוקה כמטחוי קשת בגוף החומר.

יוני ז"ל הוכיח לכל צורב כי השלמות אפשרית וברת השגה. יוני הצליח לגלם בתוכו שלמות בכל מידה טובה, פסיפס מרהיב מאין כמוהו, ובכל מעלה ומעלה בפני עצמה מיוחד היה מאין כמוהו.

התגבר כארי השכם לעמוד לפני קונו בתפילה, עבודה שבלב זו תפילה, ובתפילתו עולה היה גבוה מעל גבוה ומראהו היה כעבד לפני קונו ממש, הנעים את קולו הערב לפני קונו לחלות פני אדון בשיח שפתותינו תמורת הקורבנות. מיד אחרי התפילה סעד ליבו בפת שחרית כפי ההלכה ומיד יחזור לתלמודו, מראשוני בית המדרש, תמיד אפשר היה לראותו אי שם בפינה מתנדנד, לעיתים מרים קול ולעיתים חושב, ולימודו היה שעות רבות, בכל עת, אין עת פנוי, כל הזמן לשבת וללמוד, גולת הכותרת היתה בלילי שבת, ובפרט בחורפיים שבהם, מיד אחרי סעודת השבת יושב היה ללמוד ברציפות עד ראש אשמורת השחר, לימודו תדיר ברציפות ובשקיעות נוראה, לימוד בערבות נפלאה מתוך שמחה וחשק, ומשמיע היה את קולו בעת לימודו, קול ערב המשתפך על דפי הגמ', ומי שזכה לשהות בסביבתו הבין ערבות בלימוד כיצד.

מקפיד היה להעמיד את לימודו בכור המבחן, ולא למטרת ממון, ומיותר לציין את השגיו הגבוהים. לומד היה לעומק כדי להבין כל מימרא עד לדקותה של סברא, וכשהיה מדבר בלימוד עוקר הרים וטוחנם זה בזה, מביא ראיה או פירכא וכל הענין מתיישב. ובמלחמתה של תורה נהג ללא משוא פנים, כל סברא נמדדה בפלס ונשקלה במאזנים עד שהעמיד דיבור דיבור על אופניו, כך היא דרכה של תורה את והב בסופה ואצל יוני אף בתחילתה.

כל אדם גדול וקטן מצא ביוני כתובת לדבר את אשר על ליבו, ויוני בליבו הגדול ידע להקשיב ולהאזין לשמוח או להפך, כפי הענין. תמיד ידע לעודד ולתמרץ, וכאומן המלטש יהלום ידע לומר את המילה הנכונה והנצרכת בעתות מצוקה ומשבר, דברים המתיישבים על הלב. ואף בהיותו רכון על גמרתו ידע

להכיל את ליבו של חברו, כגון בשב"ק שהיה לומד שעות רבות בניתוק מוחלט, ידע להאיר פנים לחבר ולומר 'גוט שבאס' יחד עם מיני מתיקה שיהיה לחבר עונג שבת מושלם. ידע לשמח שבורים ונדכאים גם מחוץ לכותלי הישיבה"ק בהיותו פעיל בארגוני חסד שונים, ומיד כשחזר מעשיית החסד שבגופו חזר לתלמודו כתמיד. וכך חייו התנהלו סביב עבודת ה' וקיום רצונו בביטול מוחלט של רצונותיו.

'ויכרות יהונתן ודוד ברי' באהבתו אותו כנפשו, ויתפשט יהונתן את המעיל אשר עליו ויתנהו לדוד, ומדיו עד חרבו ועד קשתו ועד חגורו, שמואל א יח.

ופי' המלבי"ם, דאין האהבה תלויה בדבר או בערבות אלא אהבה של טוב בטוב. וביפה ללב פי' דאהבה זו קלקלה את השורה, שהרי הפשיט יהונתן את בגדי המלכות.

ואהבת לרעך כמוך של יוני היה מיוחד במינו, הארת פנים ואיכפתיות מהזולת, חיזוק ברכים כושלות ותוהים בדרך היו נר לרגליו. וזאת לצד התמדתו בתורה בצורה מעוררת התפעלות שהיתה לשם ולדוגמא בהיכל הישיבה"ק, ולא גרעה מצוות ואהבת לרעך כמוך מעלייתו הרוחנית בתורה ובעבודה מאומה, מה שאין כן בנוהג שבעולם. מושלם היה בשלושת עמודי העולם, תורה ועבודה וגמ"ח, באופן שאין מעלה גורעת מחברתה.

להשיב טובה ליוני בחייו כמעט לא היה שייר, לא היה חסר לו כלום ולא הוצרך לעזרה, תמיד היה בצד הנותן ולא בצד המקבל. עתה אחרי פטירתו חושבני שאנו חבריו שכה אהב בחייו ונהג עמנו בטובה, נוכל להשיב לו טובה בכך שנעמוד על דמותו ונלמד ממנו כיצד נראה בן עליה אמיתי, גדלות האדם מהי, וכל המכלול שהזכרנו למעלה. ויהיו הדברים לעילוי נשמתו הטהורה.

אוצר החכמה

ת.נ.צ.ב.ה.

printed from Otzar Hahochma www.otzar.org

(א.י.מ.)

"קינה על יונת עלם"

אה"ח 1234567

תורת אמת קול תיתן, בהילקח בחטף כלי מחזיק ברכה.
ועולם חסד במר יבכה, ווי על לב טוב עזב אותי לאנחה.
לך חסד כי תמשיל מרורך למרורי?
- הן נלקח ממני ילד שעשועים.
פה הוגה אמיתות, ולשון נותנת זמירונים.
שפתיים מונות כמעות, במשפטי ה' הישרים.
עיניים שמורות לאותיות, בטוהר אש-דת מאירים.
מוח מסודר לסוגיות, ומצח חרושת קמטים.
גוף מתנועע רעננות, בשמחה וחיות נעורים.
ידיים מכות רכות, על סטנדר ומגדל ספרים.
רגלים קלות כאיילות, למדרש אוצר וסדרים.
ארכו רגעי אושרי אף שבתות ולכת בדרכים.
- על כן גדול שברוני מי ישלים חסרוני?
ועולם חסד ביגון עונה:
- אמת, עמוק צערך מי ימנה.
אך נתערערו יסודותי ומי יבנה.
פה מלבין שיניים, ומילות עידוד לחברים.
שפתיים שוחקות לכל, שמחה ורוגע משרים.
עיניים בוחנות לבבות, ומשאלת נדכאים.
רגליים רוקדות בעוז, בחתונות ובתי חולים.
כתפיים נושאות בעול, חתנים אבות ודודנים.
ידיים עוזרות תדיר, למוגבלים סובלים ונכים.

לב כולו זהב טהור או אבן חן ויהלומים.
הניחוני בדמעתי ואבלי על כשר בעל חסדים.
מי יתן לי תמורתו ואקבל כוס תנחומים.

חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו (תהילים) ה', רפא נא את
שברם ונחם אבלותם. כי אתה סברם ואתה אילותם.

השמיעני ששונים עת גאולים. יקיצו נרדמים שוכני עפרים.

אח"כ 1234567

1234567 זמחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים. אמן.

ת.נ.צ.ב.ה.

printed from Otzar Hahochma www.otzar.org

(הרב א. ה.)

יש חסד ויש חסד. יש המתחסד עם עצמו ולא עם זולתו, וזהו מידת ישמעאל, ויש המתחסד עם זולתו, רק על ידי שמחסיר את עצמו, ובעצם תכונת פנימיותו, יותר הוא רוצה להחסיר את עצמו, מלהיטיב את זולתו, וזהו מידת הנזיר שלא רצה ר' שמעון לאכול מחטאתו.

ויש המתחסד עם עצמו, וממילא משפיע טוב על זולתו, וכמאמר מרן המשגיח הגר"מ חדש זצ"ל, שמידת החסד, ככד המתמלא ומשפיע על סביבתו.

כל המתבונן קמעה, אינו צריך לטרחא כדי לשלול את דרך המתחסד עם עצמו. שקוע במי אפסיים, ואפילו יודע את בוראו, אינו יכול להתרומם מעבר לצרכיו ולעולמו המצומצם.

אך יסבור הסובר שכנגדו ראוי ונכון הוא המפקיר את עצמו, וכל כולו נתנה לזולתו, אלא שר' שמעון, אשר אינו אוכל מחטאת הנזיר מעמידנו בהזהרה, לא זאת הדרך, ואמנם, למה?. אלא שפעמים הרבה, אין כאן כוונת נתנה לזולת, אלא לקיחה מעצמו, יען אינו מעריך את עצמו, ואת צלם אלוקים שבו, ועל כן מפקיר את הראוי להיות שלו, ואין מידת ההטבה בשורש מעשיו.

ויסוד הדברים, כהסבר התורת אברהם זצ"ל, על ההפרש בין קרבן חטאת של הנזיר על סיגופו, כפי דברי ר' שמעון, לבין ההנהגה הראויה של ת"ח, בפרישה מדברי העולם הזה לפי דברי הרמב"ן על קדושים תהיו.

שיסוד עלית האדם הוא כפי ברייתו משילוב של מלאך ובהמה (סוף כריתות) כאדם ולא כמלאך, ואשר על כן סיגופו חטא הוא, אך רק אם התעלה האדם ואין לו חפץ בהנאות העולם הזה, לא כפרישה מדבר היקר לו, אלא כדבר שמפאת מדרגתו אין לו חפץ בו, אזי הוא בבחינת קדושים תהיו. (תורת אברהם ע' צ"ב).

ואם קל ערך, יותר אצל האדם ההתנזרות מהתחסדות על עצמו, עת מכיר הוא הנדרש ממנו על פי מעלותיו הרוחניות, וגם יודע הוא את חובת ההטבה עם זולתו, הנה חובת ההתחסדות העצמית כשורש להטבה עם זולתו, נראית כמוקשית, ועוד כדבר המחויב בכך על פי בוראו, ולא כשורש אהבה עצמית המנוגדת לאהבת הזולת. ועבודה רבה בכך, שהנעשה על פי טבעו של האדם יהיה כחובת בוראו, ולא כמרידה בחובתו.

ואמנם יוני יקירנו היה דוגמה נאה כיצד ייתכן הדבר. הטבה עם עצמו, ועם זולתו, והכל משורש רצון הבורא, כי כך ראוי הוא.